VAMMAISFOORUMI
Vammaisjärjestöjen yhteinen ääni

Kirjallinen asiantuntijalausunto

7.11.2023

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Asia: U 61/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta (COM (2023) 512 final)

Aika: valiokunnan kokous 8.11.2023 klo 9.30

Vammaisfoorumi ry kiittää sosiaali- ja terveysvaliokuntaa antaa kirjallinen asiantuntijalausunto valiokunnan käsitellessä valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta.

Vammaisfoorumi on 27 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, jonka tarkoituksena on YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan sopimuksen mukaisesti edistää vammaisten ihmisten tasa-arvoa ja yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Vammaisfoorumi edustaa jäsenjärjestöjensä kautta noin 220 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta ihmistä.

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi koskien kaikissa EU-maissa voimassa olevaa eurooppalaista vammaiskorttia ja eurooppalaista vammaisen henkilön pysäköintilupaa

Vammaisfoorumi ry pitää esitystä pääosin kannatettavana ja näkee esityksen askeleena yhdenvertaista liikkumista edistävänä toimena. Tässä lausunnossa Vammaisfoorumi haluaa nostaa esille muutamia seikkoja, joihin on syytä kiinnittää huomiota.

Suomen on osaltaan huolehdittava siitä, että korttien käytöstä tiedotetaan jäsenmaissa riittävästi, jotta käytännöt ovat yhdenmukaisia, eikä vammainen henkilö joudu korttia käyttäessään tilanteisiin, joissa esimerkiksi palveluntarjoaja evääkin jonkin kortilla saatavan erityiskohtelun. A-symbolin, jolla todennetaan avustajan tarve, yhtenäinen käyttöönotto helpottaisi kortin toimeenpanoa ja käyttöä muissa maissa sekä lieventäisi huolia väärinkäytöstä. Se, että A-symbolia käytettäisiin vain osassa maista, voi

aiheuttaa hämmennystä. Vammaisfoorumi korostaa, että A-merkinnästä saadut kokemukset ovat hyviä ja A-merkinnästä tulisi pitää kiinni.

Vammaisfoorumi myös ehdottaa, että esityksen mukaisen uuden vammaisen henkilön pysäköintiluvan saisi jokainen vammainen henkilö edellisen pysäköintiluvan uusiutuessa automaattisesti sekä tarvittaessa heti tilattaessa. Lisäksi on huolehdittava tilausjärjestelmien ja digitaalisten korttien saavutettavuudesta.

Soveltamisala

Vammaiskorttia sovelletaan esityksen mukaan yksityisiin ja julkisiin kaupallisiin palveluihin, joihinkin muihin toimintoihin ja järjestelyihin sekä esimerkiksi julkiseen liikenteeseen pois lukien sosiaaliturvan piiriin kuuluvat palvelut. Vammaisfoorumi toivoo, että sekä kansallisen toimeenpanon että EU:n osalta esitetään mahdollisimman selkeää soveltamisalojen määrittelyä vaikean tulkittavuuden tuomien haasteiden poistamiseksi.

Myöntämisperusteet

Vammaiskortin ja pysäköintiluvan myöntämisperusteet pohjautuvat kansallisesti määriteltäville kriteereille. Tämä voi osaltaan olla vaikea soveltaa ja johtaa liian kategoriseen lähestymistapaan vammaisuuteen. Esimerkiksi tälläkin hetkellä Suomessa käytännössä lääkärit määrittelevät päätöksen vammaisen henkilön pysäköintiluvasta. Selkeät kriteeristöt ja ohjeistukset ehkäisevät alueellista epätasa-arvoa ja vähentävät byrokratiaa. Parhaana, ihmisoikeusperustaisena määrittelynä vammaisuudelle Vammaisfoorumi pitää YK:n vammaisyleissopimuksen määrittelyä. Vammaisfoorumi ry kannattaa EU-tason harmonisointia myöntämisperusteiden suhteen. Tähän voitaisiin päästä määrätietoisella pitkän tähtäimen suunnitelmalla, jonka yksi keino voisi olla EU-komission alaisuudessa toimiva vammaisten henkilöiden oikeuksiin keskittyvä valiokunta.

Lisätietoja

Vammaisfoorumi ry:n pääsihteeri

Vammaisfoorumi ry

Sari Kokko
puheenjohtaja

Anni Kyröläinen
pääsihteeri